

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

RĂȚIU, DANIELA

Măcelarul îi citea pe ruși / Daniela Rațiu ; –

București: Tracus Arte, 2016

ISBN 978-606-664-718-2

www.tracusarte.ro

Editura Tracus Arte

București, str. Sava Henția, nr. 2, sector 1

© 2016 Tracus Arte

Daniela Rațiu

Măcelarul îi citea pe ruși

(Teatru)

Tracus Arte

2016

CUPRINS

MĂCELARUL ÎI CITEA PE RUȘI / 9

FEMEILE LUI IBSEN / 45

ALLEN GINSBERG A RIDICAT FUSTA
COMUNISMULUI / 93

MĂCELARUL ÎI CITEA PE RUȘI

O scurtă și necesară istorie a Măcelarului

Se va întâmpla ca în filme. Așa cum se întâmplă în filmele americane. Personajele negative devin simpatice. Cei mai cruzi criminali, psihopați, introvertiți, cinici, sadici devin, prin măiestria regizorilor, cumva simpatici. Manipularea secolului XX, un secol perfid, îl spală pe Cel Rău de păcate. Așa și cu personajele rele. Subliminal ai fost învățat ca tu să îți dorești ca el să scape cu banii și fata. Aproape că îți dorești cu disperare să scape. Tot mai des, în secolul ăsta nebun, bad guys scapă. Însă niciun Adolf n-a scăpat în secolul trecut.

L-am găsit pe Iavolschi, pe numele lui mic Adolf. Suntem înconjurate de 15 dosare, mai multe nu primești la Arhive, la sala de lectură. Împreună cu Lavinia Bălulescu, pe care am contaminat-o de boala căutatului prin vreme, cu râvna căutătorilor de aur. Este aur să înțelegi timpul trecut. Lucian P. Petrescu, omul care pânsează inimi, le scoate puțin să ia aer, le arată spre soare, să se bucure, le pune la loc și ele bat în continuare, el spune că trebuie să înțelegi trecutul. E ca și cum trebuie să înveți să vorbești ca să poți să comunici.

Odată ce intri la Arhive te întorci mereu. Mereu vrei să înțelegi, să dai de urmă, să te pierzi în documentele în care vezi scrise nume ale unor oameni și ocupațiilor lor cu aer de film vechi, în sepia: guvernantă, dantelăreasă, notar, artist, soldat, spițer. I-am dat de urmă. De fapt, în timp ce dădeam paginile cu grijă, hârtia îngălbenită, Lavinia B. se întoarce spre mine aproape strigând: „L-am găsit! L-am găsit!”. Tremurăm amândouă. Mă bucur cu aceeași intensitate de parcă eu aș fi făcut descoperirea. Descoperirea e a noastră în egală măsură. Și în următoarea secundă îmi dau seama ce se întâmplă cu noi. Am intrat în ceea ce s-ar putea denumi urma lui lăsată de plecarea dintre cei vii. Odată ce nu mai există capeți un soi de aură. Iar noi credem că îl inventăm. Dar noi ni l-am apropiat. Parcă e ruda noastră. Am intrat în capul lui, în patul lui, lângă femeia lui, între ei doi când fac dragoste pe nevorbite, intrăm în coșmarurile lui, în visele lui, răsfoim cărțile lui, bem ceaiul lui, vorbim cu sătenii, îi luăm temperatura, nu vrem să îl știm bolnav. Ne gândim: oare cum se simțea el că fetele lui erau așa de departe?!

Se întâmplă, așadar, ca în filmele americane. Detectivul caută urme, documente vechi, însăilează biografia celui căutat, atât de mult se implică încât trece de bariera dincolo de care e el, criminalul. Îl va ascunde, îl va ajuta să scape, îl va face să arate ca o victimă. I-am fi dat și o cană cu lapte cald și pâine proaspătă, aurie, abia scoasă din cup-tor, atât de tare ne-am bucurat că i-am găsit numele scris de o mână acum peste 50 de ani.

Atât am găsit despre el. O propoziție. În 30 de dosare, în zile de răsfoit fragmente de trecut îngălbenit. Într-un dosar plin cu documente vechi. Multe dintre ele procese verbale de formare a unor Gospodăriri Agricole de Stat, iar numele de botez răsună și acum roșu: Maxim Gorki, Timpuri Noi, din întâmplare una se numea Ion Luca Caragiale. Ce glumă! Comuniștii luau tot: case, căruțe, cai, porci, găini, săpăligi, găleți, boarfe, fotografi, piepteni, linguri și furculițe. Tot, tot. Totul era inventariat. În 1962, i-au golit casa, adică l-au scos pe el de acolo. Simplu. Așa cum se făcea.

Așa cum se întâmplă în filmele cu cei căutați. Vine o mașină. Oprește cu scărășnit de roți. Se deschid ușile, se trântesc portierele. Se aruncă mucul de țigară, se strivește mucul încă arzând, cu călcâiul. Agenți de securitate, români, sovietici, americani, au intrat în curte peste Adolf. Rămân în urmă geamantanul lui plin de cărți, nădragii, oglinda cu care se ajută la bărbierit, pieptenele, ochelarii de citit legați cu sfoară, să nu cadă de pe nas. L-au înghesuit pe bancheta din spate, ca-n filmele americane, între doi agenți cu tren-ciuri bej, cu gulerele ridicate, doi în spate, doi în față. I-au dat și lui o țigară. A tras din ea cu o voluptate ne mai simțită până atunci, și și-a spus: asta e starea pe care trebuie să o am ca să nu înnebunesc! Se uita pe geamul mașinii cum satul se derula ca un montaj, iar șoferul nu se grăbea, știa că sunt ultimele lui imagini fără zgomot.

Și atunci, în jur, în sate, în orașe, era ca în filmele sovietice, toate filmele din blocul comunist. Alea care începeau cu Muncitorul și colhoznică. Filmele pe a căror mocirlă proletară a creat, spre exemplu, Tarkovski. Nici Bulci nu credea în lacrimi, iar Adolf nu plângea deloc atunci când sătucul rămânea în urmă. Marea poartă de la intrarea în Colectivă era deschisă, și începuse un vânt ușor care plimba de colo-colo câteva găini ușoare, aproape imponderabile. După ce l-au luat pe sus, pe poarta aia avea să stea coștată o stea roșie, casa lui au lipit-o de GAS-ul ce avea să se numească Steaua roșie. Așa apare în dosarul gros cu documente, cu hărți făcute cu mâna, cu creioane colorate și cu cel mov, chimic. „În casa ce a aparținut lui Iavolschi Adolf”, un scris de mână, hotărât, ca o sentință.

Se întâmplă ca în filme, personajul principal trebuie să părăsească scena, și o face întotdeauna atât de bine încât femeile se emoționează și spun, ducând mâna la gură, cu ochii mari, cu un glas sugrumat: Unde îl duceți pe Gheorghe al nost?, întrebarea rămâne așa în aer, suspendată, o aud doar cei care privesc ecranul mare pe care se derulează scena finală, în alb-negru. Se aud suspine în sală, cineva își șterge ochii înlăcrimați, un altul își suflă nasul, dar e liniște. Fiecare ar vrea să audă dacă agenții cu alură de Humphrey Bogart îi vor răspunde femeii care a întrebat. Nimeni nu îi răspunde. Coloana sonoră deja a pornit și o bucată muzicală se rostogolește patriotic, iar mașina se pierde în zare.

Mise en scene

După terminarea celui de Al Doilea Război Mondial, în satul Bulci din județul Timiș, într-o zi cu soare, pe strada principală, a intrat o căruță mânată de un bărbat bine legat, cu ochi pătrunzători. Alături de el era o femeie slabă, dar de o reală frumusețe, cu capul înfășurat de un batic.

În căruță se zăreau două valize mari legate cu curele militarești, niște pături, un sac cu mere și unul cu cartofi. În vremurile acelea nu era un lucru neobișnuit ca oamenii să apară din neant, precum și să dispară fără urmă.

Cei doi s-au stabilit în Bulci. Peste câțiva ani, în 1962, într-o zi, o mașină neagră a intrat în sat, s-a oprit în fața casei bărbatului cu ochi pătrunzători, din mașină au coborât patru bărbați care au intrat în forță în casă și l-au luat pe sus. Acestuia nu i s-a permis să ia nimic cu el. Casa era oricum goală, femeia nu mai era cu el de ceva vreme. Vecinii bărbatului au ieșit în stradă să vadă ce se întâmplă și au bâiguit doar „Unde îl duceți pe Gheorgh' al nost?”, așa îi spuneau ei Polonezului. Li s-a răspuns scurt că „Nici nu știți câți oameni a omorât măcelarul ăsta!”

Mai târziu, după aceste evenimente, Partidul a lăsat să mai „transpire” pe diferite căi câteva informații care au întregit povestea celor doi. Sătenii au aflat cum că, de fapt, „măcelarul” ar fi fost doctor într-un lagăr de exterminare și că, din auto-impusul său exil românesc, pentru că nu mai suporta durul, crezând că i-a fost pierdută urma, a